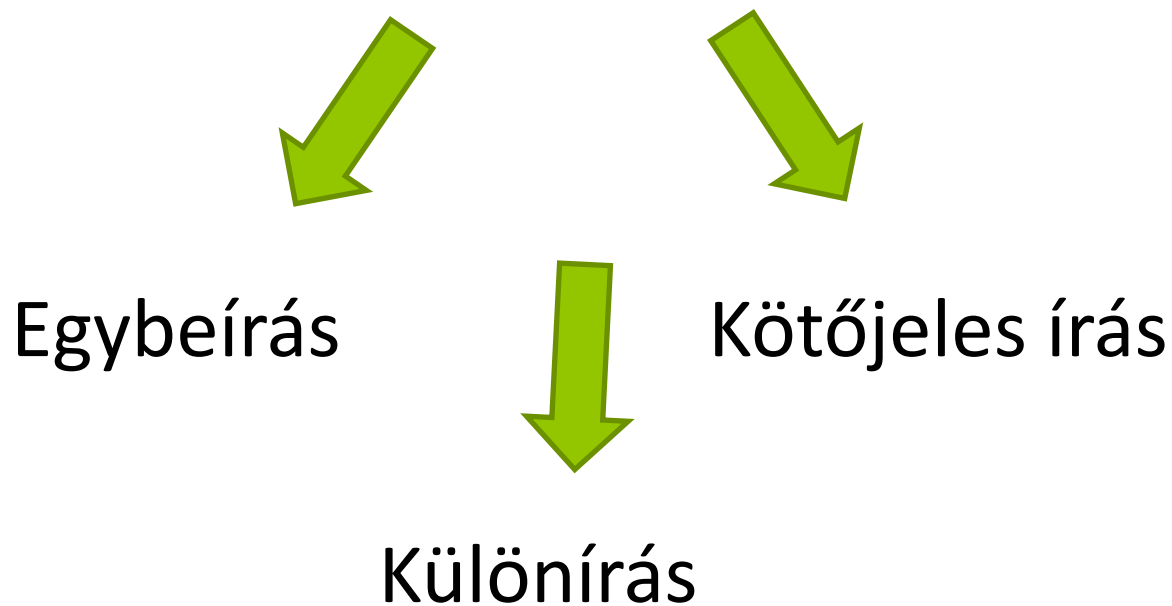

Alá-és mellérendelő összetett szavak helyesírása

8. osztály

Az összetett szavak helyesírásának módjai

Az alárendelő szóösszetételek helyesírása

EGYBEÍRÁS OKAI

1. Jelentésváltozás

- a szó mást jelent egybeírva és mást jelent különírva

Három szög

(3 darab szög)

háromszög

(mértani alakzat)

Hat ökör

(6 darab igavonó állat)

hatökör

(buta)

Ágról szakadt

(leszakadt az ágról)

ágrólszakadt

(szegény ember)

Egyet ért

(sokból csak egy dolgot ért)

egyetért

(azonos véleményen van)

2. Nyelvtani viszony jelöltsége

Lábat~~t~~ törölő

Szél~~től~~ védett

Szószerkezet
(jelölve van a nyelvtani
viszony)
Különírás

lábtörölő

szélvédett

Szóösszetétel
(nincs jelölve a nyelvtani
viszony)
Egybeírás

Többszörösen összetett szavak helyesírása

AZ ANYAGNEVES SZERKEZETEK

Aranygyűrű

Zsebkendő

Bőrtárca

fehéRARANY gyűrű

papír zsebkendő

bőr pénztárca

Ha mindkét tag
egyszerű szó
EGYBEÍRJUK

Ha egyik tag
összetetté válik
KÜLÖNÍRJUK

SZÁMNÉVI SZERKEZETEK

Ötnapos
Kétéves
Ötjegyű

Ha mindkét tag
egyszerű szó
EGYBEÍRJUK

öt hónapos
tizenkét éves
öt számjegyű

Ha egyik tag
összetetté válik
KÜLÖNÍRJUK

FOLYAMATOS MELLÉKNÉVI IGENEVES SZERKEZETEK

Beszélőszerv
Rágógumi
Ivóvíz

Ha mindkét tag
egyszerű szó
EGYBEÍRJUK

csillagvizsgáló torony
kérdő névmás
autójavító műhely

Ha egyik tag
összetetté válik
KÜLÖNÍRJUK

SZÓTAGSZÁMLÁLÁS

6 szótagig egybeírjuk a többszörösen összetett szavakat

Gépkocsivezető (6)

Cseppkőbarlang (4)

Tankönyvvásár (4)

A kétszeresen összetett egy szót mindig **EGYBEÍRJUK**

Történelemszemlélet (7)

Növénymeghatározás (7)

Szótagszámlálás a többszörösen összetett szavaknál:

- Nem számít a **jel** és a **rag**

pl. kerékpárjavításokat – kerék pár javítás ok at

- Nem számít az **egytagú igekötő**

pl. befogadóképesség **be** fogadó képesség

- Értelemszerűen kötőjelezünk a 6 szótag fölött

pl. anyagcsere-vizsgálat

MOZGÓSZABÁLY

Van olyan eset, amikor a különírandó szókapcsolathoz egy újabb szó csatlakozik, ekkor a különírt szókapcsolatot egybeírjuk, az új tagot pedig kötőjellel kapcsoljuk hozzá.

Hideg víz	<u>Hidegvíz</u> – csap
Házi feladat	<u>Házifeladat</u> -készítés
Anyagcsere vizsgálat	<u>Anyagcserevizsgálat</u> -kérés
Fényjáték, árnyjáték	<u>fény-árny</u> játék

Mellérendelő szóösszetételek helyesírása

Valódi mellérendelés

Egybeírjuk, ha csak a végén toldalékolható (csak az utótag toldalékolható)

Pl. dúsgazdag – dúsgazdagok

Búbánat – búbánatos

Rúgkapál – rúgkapálnak

Kötőjellel írjuk, ha mindkét tag toldalékolható

Pl. éjjel – nappal

Élnek-halnak

Tücsköt- bogarat

Ikerszók

Egybeírjuk, ha csak az utótag toldalékolható

Pl. tarkabarka – tarkabarkák

Incifinci- incifincik

Kötőjellel írjuk, ha mindkét elem toldalékolható

Pl. dimbes-dombos

Irul- pirul

Ringyet-rongyot

Szókettőzés

Mindig kötőjellel írjuk !

Pl. ki-ki, addig-addig, messze-messze

Kivétel: az alkalmi szóismétlések

Ejnye, ejnye

Fiam, fiam

Állapítsuk meg, hogy a szókapcsolatok miből állnak és hová tartoznak!

Arany nyaklánc

Anyagneves szókapcsolat, egyszerű szó és összetett szó

Három hónapos

Számneves szókapcsolat, egyszerű szó és összetett szó

Partvédő gát

Folyamatos melléknévi igeneves szókapcsolat, összetett szó és egyszerű szó

Védő homokgát

Folyamatos melléknévi igeneves szókapcsolat, egyszerű szó és összetett szó

Fehérrarany lánc, tizenhárom napos, partvédő homokgát, fehérrarany nyaklánc, tizenhárom hónapos

Anyagneves szókapcsolat:

Számneves szókapcsolat:

Folyamatos melléknévi igeneves kapcsolat:

Összetett szó és egyszerű szó:

Összetett szó és összetett szó:

Anyagneves szókapcsolat: **Fehérrarany lánc, fehérrarany nyaklánc**

Számneves szókapcsolat: **tizenhárom napos, tizenhárom hónapos**

Folyamatos melléknévi igeneves kapcsolat: **partvédő homokgát**

Összetett szó és egyszerű szó: **Fehérrarany lánc, tizenhárom napos**

Összetett szó és összetett szó: **fehérrarany nyaklánc, partvédő homokgát, tizenhárom hónapos**

Összefoglalás

Szóösszetételek

Alárendelő

Egybeírjuk – két egyszerű szó, nincs jelölve a nyelvtani viszony

Külön – ha az egyik tag összetett szó

Szótagot számolunk

Mellérendelő

Valódi mellérendelő összetétel

Egybe - ha az utótag kap toldalékot

Kötőjel – ha mindkét tag kap toldalékot

Szóismétlés - kötőjel

Ikerszó- Egybe - ha az utótag kap toldalékot

Kötőjel – ha mindkét tag kap toldalékot

Köszönöm, hogy velem tartottál!